DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 22 FEBRUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. Wijt & Zonen te *Rotterdam* en bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam*.

No. 15. ZESDE JAARGANG. 1858.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

HET VOLKS ONDERWIJS ONDER DE JAVANEN.

VII.

Het bijgeloof, de traagheid en ongevoeligheid, de vele booze en harde karaktertrekken en de ongodsdienstigheid van den Javaan worden achtervolgend aangetoond. Opwekking van hun nadenken, opscherping van hun oordeel, door onderwijs in de geschiedenis en aardrijkskunde van zijn eiland, alsmede in de natuurkunde, gegeven volgens eene leerwijze, zoo eenvoudig en geleidelijk voortgaande als maar eenigzins kan; zoo aanschouwelijk, zoo stoffelijk vormend mogelijk, zooveel doenlijk ontleend aan hunnen aanschouwingskring en aan de hen omringende en bekende wereld, wordt als het beste en geschiktste middel aangeprezen om die ondeugden te keer te gaan. Zijn hunne onkunde, stompzinnigheid, bijgeloof en traagheid van geest diep te betreuren — nog meer hunne ongevoeligheid en zedeloosheid; daarom moet het volksonderwijs, hun te geven, zich ook ten taak stellen, hen van hunne ongevoeligheid te genezen, hun zin voor het schoone en welstandige te vormen en tevens hun zedelijk gevoel optewekken, te leiden en te ontwikkelen, en moet aan hunne zedelijke opleiding een godsdienstig onderwijs ten grondslag worden gelegd.

Na deze schets der trekken en vereischten van het Javaansche volks-onderwijs worden dezelven uitvoeriger in hunne bijzonderheden beschouwd en achtervolgend vinden wij des schrijvers gevoelen medegedeeld omtrent het onderwijs: 1°. in lezen, 2°. in het verstaan der moedertaal, 3°. in de maleische taal, 4°. in schrijven, 5°. in rekenen, 6°. in teekenen, 7°. in zingen, 8°. in de beginselen der geschiedenis en aardrijkskunde, alsmede der natuurkunde en 9°. in de gezondheidsleer en gymnastiek. Vervolgens wordt uitvoerig betoogd dat het onderwijs 1°. de aesthetische ontwikkeling der kinderen moet beoogen, 2°. de kinderen zedelijk moet opvoeden en 3°. dat godsdienstig onderwijs de grondslag der zedelijke opvoeding moet zijn.

Wij betwijfelen het niet, zegt de schrijver verder, dat velen hunne verschillende bedenkingen en misschien groote bezwaren zullen hebben tegen het volksonderwijs voor den Javaan, zoo als het hierboven als nuttig en noodzakelijk is aangeprezen. Er zullen er zijn, die zeggen: maar er is ganschelijk vergeten daarin het onderwijs der Nederduitsche taal op te nemen en niets meenen wij toch wordt noodzakelijker vereischt, opdat eenmaal beide volkeren, dezelfde taal sprekende, door dien band, hechter dan geene andere kan binden, onafscheidelijk mogen vereenigd worden! Anderen daarentegen zullen niet minder ernstig beweren, dat dit onderwijs reeds te veel omvat, en, geenszins willende dat daarin nog meer wordt opgenomen, zullen zij veeleer verlangen dat een of ander als minder noodzakelijk, ja misschien schadelijk door hen geacht, of wel moeijelijk, zoo niet onmogelijk aan Javanen te onderwijzen, daaruit geweerd worde. Waartoe toch, zeggen zij, een zoo veelomvattend onderwijs voor kinderen van landbouwers? Er zal zich ook te veel in ouders, onderwijzers en scholieren vereenigen, om te verhinderen dat immer zulk een onderwijs op de scholen der Javanen kan gegeven worden, — en, vragen zij verder beducht: meent gij niet dat, zoo men er in slaagde om zulk een onderwijs algemeen te doen worden, de Javaan dan ook spoedig ontevreden zou wezen met zijn eenvoudigen stand, in zijne nederige betrekkingen, ja te verlicht geworden, ons weldra moede zijn, en Nederland niet langen tijd meer over Java heerschen zal? Eindelijk zijn er nog die u niet minder beducht tegenvoeren, en gij wilt ook godsdienstig onderwijs op die scholen geven, gij Christen, aan kinderen van Mahomedanen? Wat er ook vóór moge zijn, laat daarvan af; men zal uw onderwijs met argwanende oogen aanzien, het niet vertrouwen noch begeeren voor zijne kinderen, daarin niets anders willen zien dan eene zucht tot bekeeren, dan een streven om allengs hunne godsdienst door de uwe te verdringen, hetgeen voorzeker tot de noodlottigste gevolgen voor de rust van Java, voor ons behoud van hetzelve kan voeren. Wilt ge toch godsdienstig onderwijs geven, hoor dan wat anderen voorstellen: verhef den priesterstand: vorm de priesters tot onderwijzers en laat hen verder het volks-onderwijs geven en leiden.

Deze aanmerkingen zijn het die nader getoetst en beoordeeld worden. Het antwoord op ééne enkele daarvan willen wij hier mededeelen, namelijk op de bewering van sommigen dat het onderwijs den Javaan slechts verlichten zal om ons weldra moede te zijn en Nederlands gezag over Java te vernietigen: dat de beschaving hem en ons zoude verderven.

Waarlijk geene geringe tegenwerping, waarop wij wel mogen letten. Doch zulke noodlottige gevolgen zoude de beschaving na zich slepen? „Maar zie „slechts om u heen,” dus vervolgen zij, „hoor slechts „wat ze u melden de bladen van den dag! hoe vooral de „laatste jaren der geschiedenis rijk zijn aan de droevigste „bewijzen alom in Europa om ons beweren te be„vestigen. Ja, beschaaft gij den Javaan: gij verderft „hem en u met hem.” Wij begrijpen u, die zoo spreekt. Gij spreekt waarheid en onwaarheid, en omdat gij den geest des onderscheids mist, daarom verwart gij beiden en wijst gij ons op noodlottige gevolgen, waar wij gezegende vruchten kunnen verwachten. Ja, er is eene zoogenaamde beschaving, die verderft. Zij is die eenzijdige, welke den mensch slechts verstandelijk en niet zedelijk ontwikkelt. En wat wij van deze reeds zeiden, herhalen wij hier met hoogen ernst: zij doet den mensch óf een koud redewezen óf een denkende booswicht worden. Maar willen ook wij zulk eene beschaving voor Java? Hebben wij het dan niet met duidelijke en nadrukkelijke woorden gezegd, geene andere beschaving te willen dan de eenig waarachtige, welke niet slechts het verstand verlicht, maar ook het hart veredelt, de verbeelding zuivert, den wil ten goede buigt; welke met de vermogens des ligchaams en des verstands den mensch ook den wil en de kracht schenkt, om die tot heil van zich zelf en zijnen naasten, tot bevordering van huisselijk geluk en maatschappelijke welvaart aan te wenden? Voorzeker, hij die in de laatste de eerste ziet, ziet ook in den dag den nacht, in het leven den dood: hij, die van de laatste de noodlottige gevolgen der eerste vreest, vreest ook van het voedende graan giftig onkruid te zullen oogsten of van de hand des onschuldigen kinds den dolksteek des verraders te ontvangen.

Eene behandeling van wat tot het schoolwezen, zijn vorm en orde betrekking heeft, besluit het geheel en vinden wij aan het slot eene ontwikkeling van denkbeelden, omtrent het schoolgebouw,
de schoolmeubelen,
de plaats van het schoolgebouw,
den schooltijd,
den schooltoon,
de schooltucht of straffen,
de belooningen,
de schoolbehoeften,
de schoolboeken,
de ouderdom der schoolkinderen,
de schoolverdeeling, classificatie, bevordering en het examen,
de schoolbetaling;
het getal scholen,
de voorbereidende scholen,
de herhaling scholen,
het hooger onderwijs,

DE VROUWEN VAN KEZDI-VASARHELY.

Een tooneel uit den jongsten Hongaarschen oorlog.

(*Vervolg.*)

Het huis van den grijsaard was met weeklagenden gevuld; want groot was het aantal zijner klein- en achterkleinkinderen, en talrijk waren degenen, die hij gedurende zijn leven had welgedaan, of met raad en vertroostingen ter zijde gestaan; en toch waren de meesten hunner niet tegenwoordig, maar op het slagveld gebleven!..... En van al zijne zonen en kleinzonen was er niemand dan de kreupele.... die niet voor een man werd aangezien.

Allen hadden zij den dood van een dierbaar wezen te beweenen: allen hadden zij het hart met rouw en smart vervuld; maar niemand gevoelde zoo diep wat zij verloren hadden dan de hooghartige Judith en de arme kreupele. En toch waren zij de eenigen, die geene tranen stortten; een koortsachtige angst verteerde hun binnenste, en in plaats van tranen, schenen hunne oogen stralen vuurs te schieten.

Onder dit geklaag en geween, gaf Judith den kreupele een teeken om haar te volgen.

— David! zeide zij, toen zij met hem in het nevenvertrek gekomen was, zijne koude klamme hand vattende, in gindsche kamer ligt het zielloos overschot van uwen grootvader, en toch blijven uwe oogen droog bij den aanblik des dooden. Waar denkt gij aan? Ik heb u dezen nacht in uw bed hooren woelen en zuchten; gij sliept niet.... Waar dacht gij aan, David?

De kreupele liet het hoofd zakken en antwoordde niet.

— David, zoo gij gezond en sterk van lijf en leden waart; zoo uwe hand het zwaard of de lans, in plaats van die krukken, konde voeren,..... zoudt gij dan ook zoo sprakeloos het hoofd laten hangen?

De ongelukkige hief het hoofd op, zijne sombere gelaatstrekken verhelderden zich, zijne oogen bliksemden van geestdrift, als had hij een oogenblik kunnen vergeten in welk een ellendig hulsel zijn van vaderlandsliefde blakende geest huisvestte.

— En nimmer zult gij gelukkig zijn, vervolgde Judith, nimmer zal een straal van vreugde uw leven verhelderen.... uw leven dat nog zoo lang kan zijn. Zeg! wanneer u nu de dood eens verscheen in zijne schitterendste gedaante, nog roemrijker dan op het slagveld..... en tot u sprak: Werp uwe krukken weg, en grijp de wapens der vernieling, om te sterven te midden dergenen, die gij bemind hebt, en met hen in de plaatse der verheerlijking hereenigd te worden?

— Ik begrijp u niet.

— Gij wilt mij misschien niet begrijpen. Deze aarde is nog schoon voor u, schoon met de puinhoopen en de schande der Magyaren..... Hoe ongelukkig gij ook zijt, toch is u het leven nog altijd dierbaar,..... gij zoudt uwe krukken zelfs niet voor engelenwieken willen verruilen.

— O, spreek zoo niet! gij weet niet hoezeer ik mijn leven verafschuw, hoe dikwerf ik reikhalzend naar den dood heb uitgezien! riep de ongelukkige jongeling. En zachtkens voegde hij er bij: Naar een roemvollen dood!

— En welke dood zou roemvoller zijn dan de uwe? De dood op een slagveld, waar de elementen zelven met en door u zouden strijden, en waar gij, even als de engel des Heeren, tot het laatste oogenblik toe, de kreten der wrake zoudt doen hooren, met eene stem, welke hooger zoude klinken dan die der overwinnaars en overwonnenen. En, als allen zouden gevallen zijn, en uwe taak zoude zijn afgedaan, zoudt gij ten laatste ten hemel varen, met den lauwerkrans der overwinning, dien gij den vijand hebt ontwrongen.

— O, konde ik dit droombeeld verwezentlijken! zuchtte de kreupele, maar wat is mijne stem? Wie zal haar in den strijd hooren? En hoe zal mijn zwakke arm de overwinning bekampen?

— Luister! Heden of morgen zullen de Russen hier zijn, maar zij zullen geene rust- of schuilplaats vinden.... alle deuren zullen voor hen gesloten blijven; onze wapenen zullen zich met de hunne meten. Zijn de mannen van Kezdi-Vasarhely voor de verdediging van het vaderland gevallen, de vrouwen zullen zich hunner niet onwaardig betoonen.... Wij zullen overwonnen worden.... der

de klerkenscholen,
de landbouwscholen,
de industrie-scholen,
de volksboeken,
de kweekschool voor onderwijzers,
de vereischten in de onderwijzers,
de reglementen van tucht en toezigt voor de onderwijzers,
het gedrag der onderwijzers in en buiten de school,
de onderwijzers gezelschappen,
de letterkundige hulpmiddelen voor de onderwijzers,
de onderwijzers rangen en betaling en classificatie der school,
den maatschappelijken stand van den onderwijzer,
het hoogste schoolbestuur of beheer,
de hoofdcommissie van onderwijs voor de Javaansche volksscholen,
de subcommissien van onderwijs, en
den tijd der jaarlijksche examens en bevordering der kinderen.

Wij willen hiermede onze mededeelingen omtrent het belangrijke werk dat wij als eene der schoonste lettervruchten van onze Indische drukpers beschouwen, besluiten. Wij knnnen zulks niet beter doen dan met de eigene woorden des schrijvers, welke wij geheel tot de onze maken:

De verdiensten van de maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* in Nederland omtrent het schoolwezen aldaar zijn groot, moeten erkend en geroemd worden. Aan hare ijverige en onafgebroken werkzaamheden heeft het toch vooral zijnen tegenwoordigen bloei te danken. Ook tot deze gewesten heeft zij reeds de oogen gewend en hare aanvankelijke goede pogingen uitgestrekt. Verschillende departementen werden ook reeds op Java onder den invloed van haren nimmer verflaauwenden ijver opgerigt. Deze, van haren geest doordrongen, en in hare voetstappen wenschende te treden, beschouwen het ook als hunne schoonste roeping om zich de zaak van het volksonderwijs der Javanen aantetrekken, om die naar hunne krachten te bevorderen. Wij twijfelen niet of het gouvernement zal dit gaarne zien, ja, dit zelfs als geheel in den geest vnn zijne goede bedoelingen om het onderwijs der Javanen spoedig zoo algemeen mogelijk te doen worden, verlangen en bevorderen. Wij gelooven ook dat krachtdadige medewerking der verschillende departementen op Java zeer noodig is, omdat daar nog zoo veel, ja alles moet gedaan worden voor eene bevolking van tien millioenen zielen. Hoevele scholen behoeft Java niet. Wanneer zal de tijd daar zijn dat men zeggen kan: thans zijn zij aan Java gegeven. Mogen die departementen daarom vooral al hunne krachten vereenigen om, zooveel zij slechts vermogen, goede onderwijzers te vormen, vele scholen opterigten, en zoo, in vereeniging met een gouvernement, dat reeds zoo schoon is aangevangen en voortgegaan, het onderwijs van Java's bevolking behartigen.

E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN

van den 13den en 17den *Februarij* 1858, N°. 13–14.

Bij Koninklijk besluit van den 3den December 1857 no. 82, zijn de na te noemen personen, die zich bijzonder hebben onderscheiden bij de, in de maand April 1857, plaats gehad hebbende expeditie naar de Noordkust van het eiland Flores, en meer bepaaldelijk bij gelegenheid van de landing in de baai van Rioem en het daar plaats gehad hebbende gevecht tegen zeeroovers, op den 21sten April 1857, benoemd tot ridders der vierde klasse van de militaire Willems-orde:

de luitenant-ter-zee der eerste klasse J. Andreae, kommandant van den schroefschoener *Montrado*,

de luitenant-ter-zee der tweede klasse P. Roodzant, eerste officier aan boord van het stoomschip *Samarang*,

de marinier der derde klasse A. Oppen, dienende aan boord van het stoomschip *Samarang*, en

de tweede luitenant F. C. P. Verkevisser, van het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie;

terwijl bij datzelfde Koninklijk besluit is bepaald, dat almede ter zake voorschreven, eervol zullen worden vermeld, bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indie als in Nederland:

de luitenant-ter-zee der eerste klasse J. van Ommen, kommandant van het stoomschip *Samarang*,

de luitenant-ter-zee der tweede klasse J. P. Uijttenhoven, dienende aan boord van den schroefschoener *Montrado*,

de officier van gezondheid der tweede klasse H. L. Vernhout, dienende aan boord van den schroefschoener *Montrado*,

de eerste bootsman J. D. Goppel en de korporaal der mariniers S. P. Sterkman, beiden dienende aan boord van den schroefschoener *Montrado*,

de eerste bootsmansmaat A. W. Kruiswegt, de vuurstoker der tweede klasse F. Philips en de matroos der tweede klasse J. B. Kentgens, allen behoorende tot de rolle van het stoomschip *Samarang*; mitsgaders de sergeant C. Kranikamp, van het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie.

Civiel Departement.

INGETROKKEN:

Op zijn verzoek, de benoeming van V. G. P. de Serière, resident van Cheribon, tot resident der Preanger-Regentschappen.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de kontroleur bij de landelijke inkomsten en kultures der derde klasse E. A. Halewijn.

BENOEMD:

Tot resident der Preanger-Regentschappen, de resident van Banjoemans C. van der Moore.

Tot lid in den raad van justitie te Soerabaya, de substituut officier van justitie bij den raad van justitie aldaar mr. J. Sibenius Trip.

Tot substituut officier van justitie bij den raad van justitie te Soerabaya, de griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java mr. P. Gerlings.

Tot griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java, de substituut griffier bij den raad van justitie te Soerabaya mr. J. C. J. van der Schalk.

Tot substituut griffier bij den raad van justitie te Soerabaya, de griffier bij den landraad te Samarang mr. J. van der Pant.

Tot kommies op het residentie kantoor te Ternate, tevens griffier bij den raad van justitie en sekretaris bij de weeskamer aldaar, de ambtenaar op wachtgeld F. J. von Jett de Bruijn.

TOEGEVOEGD:

Aan den directeur der kultures, de ambtenaar E. von Roessler, onder toekenning van den titel van inspecteur voor het boschwezen.

GESTELD:

Ter beschikking van den gouverneur van Sumatras Westkust, de ambtenaren der eerste klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie mr. T. A. A. Schönermarck, mr. J. Heringa en mr. B. G. H. Straeter.

Ter beschikking van den resident van Palembang, de ambtenaar der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie J. H. O. van Waveren Pancras Clifford.

Ter beschikking van den direkteur der kultures, de ambtenaren der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie:

L. Mulock Houwer,
W. Ligtvoet,
K. F. Bohl,
M. L. E. Halewijn,
D. Meijer,
Dr. J. J. Hupscher,
F. L. baron van Heeckeren van Brandsenburg, en
W. A. Keuchenius.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot de uitreiking aan dr. G. L. Mens Fiers Smeding, eener akte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige praktijk te Soerabaya.

Militair Departement.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

BEVORDERD:

Bij het personeel.

Tot kapitein, de eerste luitenant C. L. G. J. von Döring.

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant A. N. Coblijn; beiden van het personeel.

Civeil Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 'slands dienst, met behoud van regt op pensioen, de zout-pakhuismeester bij het hoofddepôt te Sumanap (Madura) J. Mourits.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de loods der eerste klasse te Soerabaija P. Vermeulen.

BENOEMD:

Tot zout-pakhuismeester bij het hoofddepôt te Sumanap (Madura), de postkommies te Buitenzorg W. Hamstra.

Tot tweeden onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Weltevreden, de tweede onderwijzer aan de stadsschool Batavia H. Veuger Kuiper.

GESTELD:

Ter beschikking van den direkteur der kultures, de ambtenaren voor de dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indie J. W. H. Cordes en G. Schilthuis.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot de uitreiking aan H. Friedländer eener akte van toelating tot de uittoefening der genees- en heelkundige praktijk te Soerabaija.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de tweede kommies bij de directie der genie (militair ambtenaar der derde klasse) F. L. Gallez.

BENOEMD:

Tot adjudant bij het 1ste bataillon infanterie, de eerste luitenant T. E. C. Merens, van het 2de bataillon.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie D. Juta.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den betaalmeester der eerste klasse bij de militaire administratie L. J. Prins en aan den kapitein der infanterie E. W. T. F. Preusser.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 23sten Februarij.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Woensdag den 24sten Februarij.

Voor de woning van den kapt. Hoedt te Gatottan.

Op Donderdag den 25sten Februarij.

Bij den pachter der Pandjeshuizen The Tian Soe in de Chin. kamp.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN

Bevallen van een *ZOON* vrouwe J. M. ROCHUSSEN echtgenoote van Mr. W. H. s' JACOB.

SOERABAYA, 19 *Februarij* 1858. (158)

STERFGEVAL

Overleden onze veel geliefde broeder Mr. W. C. DE BRUIJN, practiserend advocaat alhier.

SOERABAYA, H. DE BRUIJN.
14 *Februarij* 1858. M. DE BRUIJN.
(161) *geb. Hamar de la Brethonière.*

Krachtens Notarieele obligatie gepasseerd voor den tijdelijk waarnemend Notaris alhier DANIEL BUSKEN HUET, gedagteekend 21 Februarij 1857 N°. 51, zullen op *Dingsdag den 23sten Februarij aanstaande*, des morgens ten half negen ure, door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, bij wege van executie, ten verzoeke van MR. WILLEM HUGO 'S JACOB, advocaat en procureur bij den Raad van Justitie Soerabaya, agerende voor en namens den Chinees OEI ONG, handelaar wonende alhier ten huize van den Chinees KWA-KANG HAN, handelaar alhier, wonende in de Chinesche Kamp, door den ondergeteekende worden verkocht MEUBELEN en ANDERE GOEDEREN, gemelden Chinees toebehoorende.

De Deurwaarder bij den raad van Justitie alhier,

(128) C. F. DAMWIJK.

vrouwen arm is niet zoo sterk als der vrouwen hart....

Ons doel is dus niet te zegevieren, maar met moed te sterven. Gij moet den toren beklimmen, en zoodra gij den vijand ziet aankomen, de alarmklok luiden. Wij zullen den doode naar zijne laatste rustplaats brengen, en dáár de Russen afwachten. Wee hunner, indien zij over de gracht komen, wee hunner, indien zij onze woningen trachten binnen te dringen! De wanhoop der zwakken is dikwerf vreeselijk, en mogen wij al een oogenblik aarzelen, de stem der klok zal ons weder aanvuren. Zoo lang de strijd duurt, moet gij onophoudelijk blijven luiden; neem daarna de pekkransen; die gij in eene nis van den toren gereed zult vinden, en werp die, zoodra gij den vijand onze woningen ziet overweldigen, brandende op de daken. Zoo zult gij de stad door de vlammen herwinnen, en te midden der rookwolken van den onmetelijken vuurgloed, zal uwe ziel met de onzen ten hemel varen.

De kreupele had Judith met klimmende gemoedsbewegingen aangehoord, en naauwelijks had zij geëindigd, of hij viel aan hare voeten neder, omvatte hare knieën, en kon geene woorden vinden om zijne geestdrift uit te drukken, bij vooraad gelukkig in den schoonen dood, dien Judith hem had voorgespiegeld.

— Welnu, vraagde zij, zoudt gij den moed hebben om zoo te sterven?

— O, ik dank u! riep hij uit. Ik zal niet langer een arme kreupele zijn; ik zal als een held sterven, en als de vlammen om mij heen zullen slaan, zal ik met den profeet uitroepen:

„Knars op uwe hengselen, gij deuren! knars, gij poorten der stad! want de dag der verschrikking, de dag des Heeren is aangebroken."

En de kreupele hief zijne vermagerde handen ten hemel.

Judith blikte welgevallig op den jongeling, die als in begeestering voor haar stond.

— Kom met mij, zeide zij, na eenige oogenblikken zwijgen.

David nam zijne krukken op, en volgde haar met zulk eene blijde verrukking, dat zijne voeten naauwelijks den grond scheenen te raken..... even als waren zijne krukken reeds door vleugelen vervangen.

Toen zij door de kamer gingen, waar het lijk stond, trad hij naar de kist, kuste het gelaat en de ijskoude handen zijns grootvaders, en mompelde vol vreugde:

— Weldra zien wij elkander weder!

Verwonderd staarden de vrouwen hem aan; het was de eerste maal, dat zij hem zagen glimlagchen en zij meenden, dat de droefheid hem van zijn verstand had beroofd. Judith vertrok met hem, na aan de vrouwen gezegd te hebben, op hare terugkomst te wachten. Zij geleidde nu David naar den toren. De kreupele volgde haar met eene kracht, welke hij nooit getoond had.... de geest ondersteunde het gebrekkig ligchaam.

Boven in den toren gekomen, kuste hem Judith voor het hoofd en drukte hem zwijgend de hand.

Alvorens de deur achter haar te sluiten, wierp hij de sleutels en zijne krukken door de galmgaten naar beneden.

— Ik heb ze niet meer noodig, zeide hij, en wil zeker zijn, in mijn voornemen te volharden.

Hij stak zijn hoofd door een der galmgaten, en zag in de rigting van het gebergte.

Bij hare terugkomst vond Judith de vrouwen weenende om het lijk staan.

Judith wenkte dat zij hare tranen zouden droogen; hare majestueuse houding, haar kalm gelaat, hare trotsche blikken geboden onwillekeurig gehoorzaamheid. Allen zwegen, toen Judith aldus het woord tot haar rigtte:

— Zusters! weduwen en weezen van Kezdi Vasarhely! De Heer heeft ons door groote en zware beproevingen bedroefd; wij overleven allen wat ons dierbaar was, alles wat wij op aarde lief hadden. In geene enkele woning zal immer een dergenen terugkeeren, naar wier komst wij gisteren te vergeefs hebben uitgezien. Hoe lang ons leven nog duren moge, nimmer zal ons op de aarde eenig geluk beschoren zijn. Wij kunnen aan onzen ledigen haard wegkwijnen en verouderen, maar onze beste helft is verloren. Nog erger lot staat ons te wachten. In plaats van den gevallen vader, echtgenoot, broeder of

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Dingsdag den 23sten Februarij 1858.

Zal in het vendu-lokaal van D. D. VAN BOECKHOLTZ, bij publieke veiling worden verkocht:

In één koop:

het BLOK van het Eng. schip „**LIMEHOUSE**" gevoerd geweest door JOHN CHESTER, van *London*, zoo als hetzelve alhier ter reede is liggende, met deszelfs ONDERMASTEN, STENGEN, RAAS, KLUIFHOUT, BOOM en GAFFELS en daartoe behoorend STAAND TUIG, de SPILLEN en EEN ZWAAR ANKER met CCa. 40 VADEM KETTING, waarvoor het schip ten anker ligt:

daarna, verdeeld in koopjes:

De ZEILEN en verdere INVENTARIS, PROVISIEN etc.

Informatiën omtrent het schip te bekomen bij den Heer G. F. SULLOCK alhier, en wijders te bevragen bij

(102) *De Agenten*,
FRASER EATON & CO.

Op de vendutie van den 23sten Februarij a. s.

Zal nog voor rekening van belanghebbenden worden verkocht, eene partij MARINE METAAL afkomstig van het Engelsche schip **SWAN.** (137)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Woensdag den 24sten Februarij a. s.

Ten huize van den kapitein der artillerie HOEDT, in de *Gatottan*, door D. D. VAN BOECKHOLTZ, van een netten inboedel, bestaande uit: **Gepolitoerde Mahonijhouten** en andere **Meubelen**, **Spiegels**, **Schilderijen**, **Lampen**, **Serviezen**, **Glaswerk**, **Geslagen IJzeren Ledikanten**, een goed gedresseerd **Sandelhout-Rij-Paard**, een **Bendie Kattee**, een goed **Bendie-Paard**, enz. (135)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Ten huize van den Heer **S. H. WANDERS**.
in de Overvaart Straat
Op Vrijdag den 26sten Februarij, e. k.
Door MARTENS & CO.

Van bijzonder goed onderhoudene gepolitoerde MEUBELEN, als: KASTEN, STOELEN, TAFELS, LEDIKANTEN, MAHONIEHOUTEN SECRETAIRES ETENSTAFELS, HANG en STAANDE LAMPEN, GLASWERK, verguld porselein EETSERVIES; SPIEGELS & SCHILDERIJEN, GOUD, ZILVER en DIAMANT WERKEN, benevens

RESTANT TOKOGOEDEREN

ALSMEDE:

Eene fraaije Collectie BOEKWERKEN, waarbij een PRENTBIJBEL met zilveren slot.

EN

Preciés ten 10 ure.

Het HUIS en ERVE, staande en gelegen in de *Kalieossok* no. 2, thans geoccupeerd wordende door de Heeren H. L. de GRAAFF & Co, eene huurprijs doende van *f* 120 's maands. (147)

NB. Alle deze goederen zullen twee dagen vóór de vendutie te bezigtigen zijn.

VENDUTIE

Op Zaturdag den 27sten Februarij.

Ten huize van wijlen Mr. W. C. DE BRUIJN, *Grisseesche weg*, door E. FUHRI & Co, van **Meubelaire goederen**, enz. enz. (159)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 2den Maart a. s.

Ten huize van Mr. SCHELTEMA, te *Gemblongan*, door D. D. BOECKHOLTZ, van wel onderhoudene GEPOLITOERDE en andere MEUBELEN, IJZEREN LEDIKANTEN, HANG- en TAFELLAMPEN, SERVIESEN, eenig PLEET- en GLASWERK, eene zoo goed als nieuwe PIANINO, een WAGEN, goede MACASSAARSCHE WAGENPAARDEN, enz. (164)

VENDUTIE

Op Zaturdag den 27sten Februarij 1858.

Zullen de ondergeteekenden op publieke vendutie, zonder reserve, verkoopen op het *Marine Etablissement* alhier buiten de stad, aan de meestbiedenden:

99 STUKS RIGAMASTEN.

Pas aangebragt met het Ned. schip *CHRISTINA HELENA*, kapitein C. TJEBBES van *Amsterdam* en gelost in eene der binnen havens van het Bassin, waar dezelven ter bezigtiging liggen.

De Agenten,
(106) P. KERVEL & CO.

VENDUTIE

Op een nader te bepalen dag zal door de ondergeteekenden op publieke vendutie worden verkocht de schoener **Tjilatjap** groot volgens meetbrief 31 lasten gekoperd, met inventaris kompleet. Dit vaartuig, in 1857 te TJILATJAP gebouwd, is zeer geschikt voor de vaart op BALIE of langs de kusten van Java. Inmiddels uit de hand te koop bij

SOERABAYA, CURTIS & DORMAAR.
18 *Februarij* 1858. (153)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP MACASSAR,

KAPT. SCHMIDT, vertrekt 25 dezes, naar BATAVIA via REMBANG en SAMARANG. Adres bij

De Agenten,
SOERABAYA, B. KOPERSMIT & CO.
22 *Februarij* 1858. (165)

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

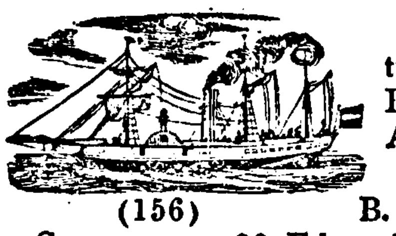

KAPT. ROSEBOOM, vertrekt 2 *Maart a. s.* naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij

De Agenten
(156) B. KOPERSMIT & CO.
SOERABAYA, 22 *Februarij* 1858.

DE STOOMBOOT
KONINGIN DER NEDERLANDEN,

KAPT. E. LEWIS,

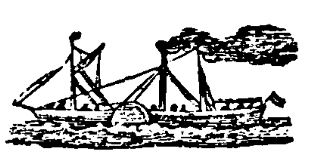

Zal bij tijdige aankomst, op *Donderdag den 4den Maart* naar SAMARANG, BATAVIA en SINGAPORE vertrekken. Adres bij

De Agenten
(155) FRASER EATON & CO.

Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen Mr. W. C. DE BRUIJN worden verzocht binnen drie maanden aangifte of betaling te doen.

SOERABAYA, *De testamentaire executeur.*
22 *Februarij* 1858. (160) H. DE BRUIJN.

De Heer FRANCISCUS VAN DELDEN heeft van af primo *Januarij* opgehouden deelgenoot te zijn in onze firma, en is de Heer S. H. EERDMANS als zoodanig opgetreden.

SOERABAYA 1858. **Gebr. VAN DELDEN.**
(149)

VERSCHE SAMARANGSCHE BESCHUIT.

(150) GEBR. VAN DELDEN.

HET PHOTOGRAPHISCH

PORTRETTEN ATELIER

VAN

WOODBURRY & PAGE.

De ondergeteekenden maken bekend, dat zij het voornemen hebben, nog veertien dagen hier te vertoeven en dat dan hun vertrek bepaald is.

(133) WOODBURRY & PAGE.

235ste
Nederlandsche Staatsloterij.

De trekking dezer loterij in den loop der maand Maart te 's Hage zullende plaats vinden, zoo zullen vermoedelijk met de eerste in die maand herwaarts vertrekkende overlandpost de loten aan de ondergeteekenden worden toegezonden.

Het prospectus daarvan, overigens geheel gelijkluidend aan dat der 234ste loterij, is op aanvrage bij de ondergeteekenden gratis verkrijgbaar.

Voor uitbetaling der prijzen, zoowel als tot uitkeering der toekomende restitutie, ingeval een lot in eene der *Vier* eerste klassen uitkomt, kunnen houders zich ten allen tijde aanmelden.

(145) E. FUHRI & CO.

TE KOOP

Een complete SUIKERRIET PLETMOLEN met armkasten en 3 cylinders, lang 4 voet Eng. bij 2 voet 2 duim Eng. diameter, met water wiel-as en plummerblokken en daarbij behoorende halve metalen kussens, vervaardigd in de fabriek van FORSTER EN GRIFFIT, te Liverpool.

Te bezigtigen bij de heeren BAYER & Co te *Oendaän* en te bevragen bij

(141) **ADAM & CO.**

KOPER- EN BLIKSLAGERIJ.

De ondergeteekende maakt en repareert alle soorten van **Koperwerken**, voor stoom en andere machineriën, ook voor schepen, maakt alle soorten van **Lampen** en **Lantaarns**, repareert **Moderateur** en **Uurwerk-lampen** en vertint alle soorten van koperwerken.

C. T. HUIJSDENS.
(154) *Kalie Sosok* N°. 2.

WORDT TE KOOP AANGEBODEN:

N°. 2230 CHARLES FRODSHAM'S

CHRONOMETER.

Te bevragen bij J. LLOYD & CO.
Westzijde Kalimaas, laatste huis. (140)

VERKOOP VAN STEENKOLEN.

Op den 23sten dezer zal door de Heeren JOHN PRYCE & Co te *Batavia* op publieke veiling worden verkocht, eene partij van 603 tonnen STEENKOLEN, liggende in het Entrepôt aldaar.

Informatien zijn te bekomen bij

SOERABAYA, FRASER EATON & CO.
16 *Februarij* 1858. (142)

WEDEROM ONTVANGEN

BIJ

J. LLOYD & CO.

Eene kleine partij van de zoo vermaarde **TOEBAN LEKSTEENEN.** (148)

---

zoon, zullen hunne moordenaars komen . . . hen zullen wij onze haardsteden zien in bezit nemen. In stede der bekende en vriendelijke stemmen, zullen wij de ruwe gebiedende stem van den vreemdeling . . . . van den vijand hooren. Zullen wij hem als overwinnaar ontvangen? Liever sterven . . . . . . De dood berooft ons slechts van het leven. en geeft ons daarentegen het dierbaarste terug, wat hij ons ontnomen heeft. Wanneer ik niet wist dat gij magyaarsche vrouwen zijt, zoude ik u vaarwel zeggen en alléén den dood te gemoet gaan; maar ik ken u allen . . . . . waarheen ik ga, gij zult er mij volgen, wat ik doe, gij zult het willen doen, en gij zult u uwer dooden waardig betoonen. Ga naar uwe woningen, verberg alles wat eenige waarde heeft, laat het vuur branden in uwe haardsteden, kookt water en olie in al de ketels, die gij hebt, en verzamelt u hier zoodra gij de torenklok zult hooren. Wij zullen den doode aan de poort brengen en zijn graf dwars over den weg delven; dit zal de gracht zijn, die er den ingang van zal beletten; niemand onzer zal ze levend overschrijden . . . . . Haast u, brengt te huis alles in gereedheid, bij het eerste klokkengelui wacht ik u hier.

De vrouwen verspreidden zich, zij keerden met de kalmte der wanhoop naar hare woningen terug, deden zoo als Judith had geboden, verzamelden alle wapens, die zij konden vinden, maar stortten geen enkelen traan meer.

De torenklok deed zich hooren, het was de eenige die nog te Kezdi-Vasarhely was overgebleven; de overigen waren tot kanonnen gegoten. Van verre zag men in de bergpaden boven Piedralo stofwolken oprijzen. De klok verkondigde de nadering der Russen. Twee troepen ontmoetten elkander voor de poorten der stad; gene gevormd door ruwe krijgsknechten, deze door vrouwen en kinderen. Aan de eene zijde klonken de oorlogzuchtige toonen der krijgsmuziek. en ontplooide de wind de wapperende banieren; aan de andere zijde ruischten de sombere lijkzangen, en golfden om een baar de zwarte rouwfloersen en sluijers.

Een eskadron Circassiërs hield voor de poort van Kezdi-Vasarhely stil. Hunne kleeding, gelaatstrekken en taal schenen eene wondere herinnering van het verledene in het geheugen terug te roepen, eene herinnering dier lang vervlogene tijden, toen het magyaarsche volk, verdreven uit een thans onbekend vaderland, zich verdeelde om een ander woonoord te zoeken, hetwelk door het eene gedeelte gevonden werd in het woeste Caucasische gebergte en door het andere aan gene zijde van Transylvanië. Twee eeuwen waren voorbijgegaan, sedert deze twee broedervolken elkander het laatst gezien hadden; zij hadden niet geweten, wat er van elkander geworden was, en beiden aanmerkelijke lotswisselingen ondergaan, toen op eens de wisselvalligheden der wereld hen weder bij elkander bragt, maar onder vijandelijke vanen . . . . Eensklaps worden zij door eene zonderlinge aandoening bewogen; in beider harten trilt dezelfde snaar; eene teedere aandoening maakt zich van hen meester, en onwillekeurig laten zij de wapens vallen.

Het ovale, door de zon verbrande gelaat, de zwarte oogen en edele trekken van den jeugdigen hoofdman der Circassiërs gaven hem het uitzigt van een Szekelly Magyaar (Szekler). Wanneer hij een dolman had gedragen, zoude men hem voor een hongaarschen huzaar hebben aangezien. Maar zoo was zijne kleeding niet. De spitse, hooge muts, met scharlakenrooden rand, het korte vest, waaronder de lange kaftan golfde, het kromme slagzwaard, de wijze waarop het aan zijn gordel hing, dat alles moest in de oogen der Magyaren eene flaauwe herinnering als van een vroeger gekend beeld, van een tooneel uit de kinderjaren opwekken. Wanneer men hem aanzag, moest men het betreuren, dat men niet dezelfde taal sprak als hij, om hem te kunnen vragen, of zijn volk in het gebergte gelukkiger was, dan hunne broeders in de vlakte. Hoe gaarne zoude men met hem geweend, en hem verzocht hebben, om, wanneer hij in zijne zoo heldhaftig verdedigde bergen zou teruggekeerd zijn, zijne kinderen des avonds in het westen naar het land der Magyaren te wijzen, en, met God voor hunne ongelukkige broeders te bidden. (*Wordt vervolgd.*)

MUZIEK GENOOTSCHAP ST. CECILIA.

FEESTVIERING TER HERINNERING AAN HET TIENJARIG BESTAAN VAN HET GENOOTSCHAP

St. Cecilia.

GROOT CONCERT

IN HET NIEUWE SOCIETEITGEBOUW CONCORDIA

GEVOLGD DOOR EEN

THÉ DANSANT

Op Zaturdag den 27sten Februarij 1858.

PROGRAMMA VAN HET CONCERT.

1ste Gedeelte:

1 Ouverture. Le Dieu et la Bayadére.
2 Romance *Le chalet* voor Soprano.
3 Solo voor fluit van Drouet.
4 „ „ Viool. Zevende air de Bèriòt.
5 Lee dames de Seville. Valse arrangée par DIETZ.

2de Gedeelte:

1 Ouverture. Obèron. C. M. von WEBER.
2 Solo voor Zang. Air uit *La Juive.*
3 Concertant voor Clarinet en piano. BERR en FESSY.
4 Glockchen. Polka Mazurka, par DIETZ.
5 Tscherkessen Galop, arrangé „ „

Aanvang van het Concert precies ten half acht ure.

Dienende deze tevens ter kennisgave aan HH. leden der *Societeit Concordia.*

De Directie.
Namens dezelve,
(157) K. BUWALDA.

MILITAIRE VOORSTELLING.

TE GEVEN DOOR

Het 14de Bataillon Infanterie op den 8sten Maart 1858,

IN HET

SCHOUWBURG LOCAAL TE SOERABAYA.

PROGRAMMA.

Nº. 1 Chor.
„ 2 Athletische Standen.
„ 3 Chor.
„ 4 Gymnastische Oefeningen.
„ 5 Eenige Herculische Oefeningen.
„ 6 Chor.
„ 7 Tableaux Vivants.
Nº. 8 Ballet de Constantine.
„ 9 Bajonet vechten voorstellende de inneming der Vesting Constantine, eindigende met een tafereel opgeluisterd door Bengaalsche verlichting.
„ 10 Tableaux. (L'aumônier du régiment).

NA HETZELVE

DE UNIFORMROK VAN DEN MAARSCHALK WELLINGTON.

BLIJSPEL IN ÉÉN BEDRIJF.

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Een Heer *f* 3.— Eene Dame *f* 3.— Een Kind *f* 2.—

De plaatsen kunnen besproken worden aan bovengenoemd gebouw van 's morgens 8 tot 's middags 2½ ure à *f* 0.60.

Aanvang ten half acht uur precies.

Namens de Directie,
(151) **VAN WEEREN.**

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL TE SOERABAYA.

Dingsdag, 2 *Maart* 1858.

ACHTSTE VOORSTELLING

VAN HET ABONNEMENT

MET WELWILLENDE MEDEWERKING

VAN HET

MUZIEK GENOOTSCHAP ST. CECILIA.

DE ROOVERS VAN CALABRIE.

TOONEELSPEL IN 3 BEDRIJVEN.

Met gedeeltelijk nieuwe Decoratien.

Besprokene plaatsen en entrée kaartjes voor geïntroduceerd wordende vreemdelingen zijn verkrijgbaar op den dag der voorstelling aan het komedie gebouw van 's morgens 8 tot 's middags 12 uur.

Aanvang ten 8 uur.

NAMENS DE DIRECTIE,
De Secretaris.
(152) **VAN COEVORDEN.**

Op den avond van den 19den dezer, is gedurende de partij in de Societeit **CONCORDIA** abusivelijk verruild, EEN WIT BARÉGE SHAWLTJE met ROODE STREPEN.

Men wordt vriendelijk verzocht hetzelve te willen doen terugbezorgen aan de uitgevers van dit blad, tegen *terugontvangst* van het regtmatige. (165)

HEDEN MET DE POST ONTVANGEN:

ALMANAK EN NAAMREGISTER

VAN 1858.

Te bekomen, à Contant *f* 7. Rec.— bij
(162) **E. FUHRI & CO.**

ONTVANGEN

PUIKE MADERA
„ PORT-À-PORT. } in ½ en ¼ flesschen.
„ VINHO BRANCO DO PORTO

(163) Bij **DE STURLER & FAGNOTTI.**

Bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, in commissie ontvangen:

Een Compleet

DAGUERREOTYPE TOESTEL.

(144)

OP NIEUW ONTVANGEN.

INDISCHE ZAKALMANAKKEN. à *f* 2.— rec.
IDEM. Franco per post. . . . „ „ 3.— „
PLAKALMANAKKEN. . . . . . „ „ 1.— „

(125) Bij E. FUHRI & CO.

VERGULDE SCHILDERIJ LIJSTEN.

Bij den voetmaat van 40 cents tot *f* 2.— rec.

(81) Bij E. FUHRI & CO.

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO

te Soerabaya.

LEESBIBLIOTHEEK.

Van deze Leesbibliotheek is eene geheel nieuwe catalogus gedrukt, met ruim 1000 nummers der titels van de beste en meest gezochte Hollandsche en Fransche romans, waarbij van den laatsten tijd.

De catalogus is *gratis* te verkrijgen.

Het abonnement per maand voor één nummer *f* 3.—
Idem. Idem voor meer dan één nummer tegelijk „ 4.—
Idem. Idem voor personen buiten deze plaats „ 5.—

(143)

COUPE CRAYONS.

à *f* 3.— en *f* 4.— rec., bij
(126) E. FUHRI & CO.

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

NAAM- en RANGLIJST *der officieren van de land- en zeemagt in Nederl. Indie* 1858. *f* 2.— (99)

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN

GENEZEN ASTHMA EN ALLE BORSTZIEKTEN.

L.....M..., te Buitenzorg was gedurende negentien jaren een martelaar van het asthma, welke kwaal hem letterlijk afbeulde, en hem tot een geraamte deed uitteren, zoodat hij nacht noch dag rust had. — Alle middelen die hij er tegen aanwendde waren vruchteloos en deden geene de minste uitwerking. — Omstreeks drie maanden geleden begon hij met de PILLEN van professor HOLLOWAY te nemen, en zich des ochtends en des avonds met de daarbij behoorende ZALF de borst goed in te wrijven. — Nauwelijks had hij hiermede aangevangen of hij kon reeds des nachts slapen, en na zeven weken tijds was elk spoor zijner ziekte verdwenen, terwijl zijne vrienden die hem gedurende eenigen tijd niet hadden gezien, hem nauwelijks herkenden, zoozeer was hij ten zijnen voordeele veranderd. (146)

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot de ondervolgende prijzen:

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—

SOERABAYA, den 22sten Februarij 1858.

Het geboortefeest van Z. M. onzen Koning werd hier laatstleden Vrijdag feestelijk herdacht.

Met zonsopgang kondigde het hijschen der vlaggen van de ter reede liggende oorlogs- en koopvaardij-vaartuigen en het koninklijk saluut van de citadel Prins Hendrik den feestdag aan.

Ten zeven ure vereenigden zich de verschillende corpsen, uitmakende het garnizoen, tot het houden eener groote parade in de Heerenstraat en op het plein bezijden het stad huis. In den loop van den dag werden de manschappen der zee- en landmagt op de gebruikelijke wijze onthaald en vonden in de kasernes en kantines gelegenheid om zich op gepaste wijze met assauts en door verschillende vermakelijkheden te verlustigen.

De leden der Societeit *Concordia* besloten dezen dag door een bal in hun smaakvol versierd en verlicht lokaal, dat zeer druk bezocht werd en opgeluisterd door een aanzienlijk aantal dames, in gepaste vrolijkheid tot aller genoegen afliep.

Wenschelijk ware het indien op de hoofdplaatsen van Java, even als zulks te Batavia op 's Konings geboortefeest jaarlijks plaats vindt, van regeringswege de middelen werden verschaft om op dien dag de burgerlijke en militaire ambtenaren, de europesche ingezetenen en de inlandsche hoofden feestelijk te vereenigen, en alzoo aan ieder gelegenheid te geven om te doen blijken van zijne gehechtheid aan het moederland en zijne kolonien, waaraan het heil van het hoofd des Staats zoo onafscheidelijk verbonden is.

CHERIBON. Gedurende de maand Jannarij is in deze residentie, ten gevolge van zware regens en daardoor ontstane overstroomingen, veel schaden aangerigt aan de wegen, bruggen. enz.

De groote postweg nabij het poststation Wadas is overstroomd en daardoor een groot gedeelte der dijken links en regts van den weg weggespoeld. terwijl eenige boomen van de telegraaflijn zijn omgerukt.

De weg en de dijken ter hoofdplaats Cheribon zijn beschadigd.

De bruggen over de rivieren Djakapekik en Kali tjandong, nabij Aslana, op den grooten binnenweg van Cheribon naar Indramaijoe, zoomede de brug over de rivier Winong, nabij de suikerfabriek Glaganridang, zijn ten gevolge van instorting en wegspoeling der aarde aan de zijde der landhoofden, beschadigd.

De dammen in de rivieren Kali tandjong en Sirengas zijn doorgebroken, waardoor de weg is overstroomd.

Vele bruggen aan den grooten postweg van Cheribon naar de grenzen der residentie Preanger Regentschappen hebben door bandjirs veel geleden en vorderen dringend voorziening.

Te Tjiamis, afdeeling Galoe, heeft op den 26sten dier maand, een hevige regen, vergezeld van een sterken wind, belangrijke schade aangerigt.

De pendoppo van den regent dier afdeeling is tot aan de logeervertrekken, benevens eenige bijgebouwen ingestort, hetgeen een verlies aan huisraad, rijtuigen, enz., van *f* 6258:60 heeft veroorzaakt.

Bij de instorting dezer vertrekken verloor een knaapje het leven en werden vijf personen gewond.

De assistent residents woning, zoomede het kantoor hebben schade bekomen.

Van de inlandsche bevolking zijn ingestort en vernield: 58 woonhuizen, 26 padi loemboegs, 65 paardenstallen, buffelkralen en andere kleine opstallen, benevens 500 verschillende vruchtboomen, waarvan de waarde geschat wordt op *f* 1224,60. De schade aan wegen en bruggen is zooveel mogelijk hersteld.

Nog valt te vermelden, dat op den 2den Januarij de kliksem is geslagen in de misdjid te Sindang, welke daardoor onbruikbaar is geworden. Op de hoofdplaats Cheribon werd mede de woning van eenen chinees door den bliksem, op den 30sten dier maand, beschadigd.

SUMATRA'S WESTKUST. De berigten over de maand Januarij jl. behelzen het volgende:

PADANG. Van de kwaadwilligen, die onzen post te Singkel bedreigden (zie ons nummer van 9 Januarij). zijn de hoofden, Radja Oeda en zijn broeder Sinja Ali, zonen van den in 1840 verdreven radja van Tapoes, benevens hun gastheer en heeler van dat plan, te Padang aangebragt.

CELEBES en ONDERHOORIGHEDEN. Den 5den Januarij jl. verliet Z. M, stoomschip *Amsterdam*, kapitein-luitenant ter zee A. A. de Vries, de reede van Makassar, met de kruisboot No. 23 op sleeptouw en met doel om, na te Bonthain de kruisboot No. 3 afgehaald en mede op sleeptouw te hebben genomen, naar het eiland Flores te stoomen en de aldaar, volgens ingesteld onderzoek, nog aanwezige en in slavernij verkeerende zes schipbreukelingen, van de in die streken verongelukte schoener *Kapoetran* (waarover is gehandeld in onze nummers van 6 en 24 Junij 1857) te bevrijden.

Aan boord van de *Amsterdam* hadden zich ingescheept de 2de luitenant der infanterie, F. J. W. Mekern, met 25 inlandsche militairen uit het garnizoen te Makasser, benevens de luitenant der Maleijers.

Den 9den Januarij kwam het stoomschip met de kruisbooten te Abaie (eiland Flores) aan. Zonder moeite gelukte het daar een in het bezit van zekeren Abdullahi gevonden Javaan van de *Kapoetran* terug te bekomen, terwijl men tevens van Abdullahi te weten kwam, dat nog vijf schipbreukelingen in het bezit waren van den radja van Toto in de Gamong-baai.

Den 11den stoomde de *Amsterdam* derwaarts. De schipbreukelingen werden echter niet aangetroffen, doch daar het duidelijk bleek, dat de genoemde radja aan de gevangenneming der équipage van de *Kapoetran*, die in de Gamong-baai vergaan was, schuld had, werd besloten hem eene tuchtiging te doen ondergaan.

In den morgen van den 14den werd een landingsdetachement naar den wal gezonden, te zamengesteld uit 122 manschappen, onder den luitenant ter zee 1ste klasse J. C. H. van de Velde, onder wiens bevelen stonden de luitenant ter zee 2de klasse J. M. L. A. P. Wirix, de 2de luitenant der infanterie Mekern, de adelborst 1ste klasse A. F. van Suchtelen, de officier van gezondheid der 2de klasse C. T. T. Hommel, en, als vrijwilliger, de officier van administratie B. M. E. Crevecoeur.

Het detachement rukte op, voorafgegaan door den luitenant der infanterie Mekern met zijne 25 inlandsche soldaten en tirailleur, tot aan den voet der hoogte, waarop de kampong Toto gelegen was.

Op dezen togt, langs een allermoeijelijkst terrein, werd het detachement verscheidene malen door vijanden verontrust, die, onder veel geschreeuw, eenige schoten met geweer en pijl en boog op hetzelve deden. Zij werden echter door een goed onderhouden tirailleurvuur telkens op de vlugt gejaagd.

Aan den voet der hoogte, waarop de kampong Toto gelegen was, gekomen zijnde, rukte een gedeelte der troepen stormenderhand tegen de kampong op. Dezelve werd echter verlaten gevonden en, nadat de troepen eenige oogenblikken hadden uitgerust, in den brand gestoken.

Op den terugtogt werden de troepen weder door vijandelijke kogels en pijlen beschoten; onze troepen beantwoordden deze schoten echter met dat gevolg, dat men verscheidene vijanden zag vallen. Niemand der onzen werd bij die gelegenheid zwaar gekwetst of gewond.

Tegen 1 ure van dien dag was het detachement weder in de beste orde aan boord van de *Amsterdam* teruggekeerd. (*Jav. Cour.*)

SAMARANG, 12 Feb. Per rijks stoomschip *Gedeh*, kapt. ter zee Staring, zijn alhier van Rio Janeiro aangebragt en werden gisteren, onder gewapend geleide, afgehaald 16 arrestanten (zeelieden en soldaten), die zoo als vroeger gemeld is, aan boord van het barkschip *Elisa Susanna*, kapt. J. Kuit, op de reis van Holland naar Batavia, hadden gerebelleerd en daarom te Rio Janeiro waren aan wal gezet en in verzekerde bewaring achtergelaten.

(*Sam. Cour.*)

ENGELAND.

De *Times* deelt de volgende opgave mede van faillissementen te Londen sedert het begin van October, waarvan het passief meer dan £ 20,000 bedraagt:

Ross, Mitchell & Co. £ 396,282; W. H. Brand & Co. £ 235,524; John Haly & Co. £ 47,509; A. Hill £ 61,268; Powles, Broth & Co. £ 50,000: Dennistoue & Co. £ 2,143,701; Bennoch, Twentyman & Rigg £ 257,694; Broadwood & Barclay £ 212,020; Joseph Foot & Zonen £ 27,640; Sanderson, Sandeman & Co. £ 5,298,997 deels door wissels gedekt; Wilson, Morgan & Co. £ 25,629; Fitch & Skeet £ 55,000; Draper, Pletronl & Co. ongeveer £ 300,000; Jellicoe & Wix?; José P. de Sa & Co. £ 15,230; Bardgett & Picard £ 85,142; Hoare, Buxton & Co. £ 466,601; Edwards & Matthie ongeveer £ 350,000; E. Sieveking & Zoon ongeveer £ 400,000; Allen, Smith & Co. £ 20,306; Svendsen & Johnson?; Gorissen, Hüffel & Co. 125,310; Brocklesby & Wessels £ 40,486; R Bainbridge & Co.?; Carr, Josling & Co. ongeveer 300,000; A. Hintz & Co. £ 101,439; Rehder & Boldemann £ ongeveer 100,000; Henry Hoffmann & Co. £ 100,000; Herman Cox & Co. 60,000; Bisschoff, Beer & Co. £ 30,000; Mendes Da Costa & Co. £ 231,673; Kieser & Co. £ 50,000; Barber, Rosenauer & Co. £ 32,488; Hirsch Strother & Co.?; F. & H. Bovet?; C. A. Jonas & Co. ongeveer £ 100,000; Swell's & Co. £ 500,000; Albert Pelly & Co. 170,000; Krell & Cohn?; W. Caudery £ 30,000; W. B. Filler £ 140,000; Hadland & Co. ongeveer £ 40,000; Lichtenstein & Co. £ 80,000; J. H. Baird & Co. £ 21,258; Heine, Semon & Co. ongeveer £ 700,000; Weinholt, Wehner & Co. £ 800,000; T. H. Eimenhorst & Co.?; Montoya, Saens & Co?; T. G. Ward?; H. & M. Toldorph & Co.?. Rew, Prescott & Co. £ 150,000; R. Willy & Co. £ 50,000; G. H. T. Hicks £ 151,900; Powell & Son £ 60,000.

Eene juiste opgave is nog niet mogelijk. De *Times* begroot de som der verliezen te Londen op 15 á 16 millioen; in de provinciën op 35 millioen, te zamen op ongeveer 50 millioen pd. st. Dit zoude bijna het dubbele zijn van het bedrag der faillisementen van het jaar 1847.

— In Engeland is regterlijk beslist dat het huwelijk tusschen schoonbroeder en schoonzuster aldaar onwettig blijft, al is zulk een huwelijk ook gesloten in een land waar het volgens de wetten geoorloofd is. — De vicekanselier Sir J. Stuart en de Justice Cresswell zijn de twee regtsgeleerden die deze uitspraak hebben gedaan. — Mevrouw Charlotte Brook, echtgenoote van den thans ook overledenen William Leigh Brook, van Melthamhall nabij Huddersfield stierf in 1847 en liet een zoon na en eene dochter.— In 1851 hertrouwde de heer Brook te Altona in Denemarken met Emilia Armitage, zuster zijner eerste echtgenoote. Deze tweede vrouw, Emilia, stierf te Frankfort aan de cholera, nalatende een zoon en twee dochters, en dezelfde ziekte sleepte ook den vader in het graf. Charles Armitage Brook, de zoon uit het tweede huwelijk, stierf na den dood zijner beide ouders en nu opperde zich de vraag of zijn aandeel in den grondeigendom overging op den oudsten zoon van het eerste huwelijk en zijne roerende goederen onder zijne naaste nog levende bloedverwanten zouden verdeeld worden, dan wel of zijne geheele nalatenschap aan den staat zoude vervallen op grond van de niet-wettigheid van het tweede huwelijk van den Heer Brook en de daaruit volgende illegitimiteit van Charles Armitage Brook, niettegenstaande het huwelijk volgens de te Schleswig-Holstein vigerende wetten wettig was. — In deze zaak heeft het hof beslist dat Charles Armitage Brook een onwettig kind was (!!!) en zijne nalatenschap aan de kroon vervalt. — De gevolgen van de beslissing zijn onberekenbaar, want in Engeland, waar geen wet bestaat, krijgt dit vonnis, als gewijsde, kracht van wet.

— Te Darlington, in de St. Cuthberts kerk werd door den eerwaarden J. G. Pearson de deelname aan het H. nachtmaal geweigerd aan een zeer geacht ingezeten met zijne vrouw, omdat deze laatste was de zuster van haars echtgenoots eerste vrouw.

— Een landman in Limerick, die in de stad veel hoorde spreken van de groote hoeveelheden goud en zilvergeld die het land werden uitgezonden, meende eene verstandige voorzorg te nemen door vijf honderd gouden souvereinen te nemen uit de bank waar hij zijn geld had, vóór alles op was; en, voor diefstal bevreesd, verborg hij de klinkende goudstukken in een ijzeren keteltje. — Daar hij in de stad nog al veel gezondheden had gedronken begon hij bij het naar huis gaan te bemerken dat het stooten van den wagen hem duizelig maakte en besloot hij, vóór het erger werd, zijn keteltje op eene veilige plaats te verbergen en het den volgenden dag terug te halen. — Even voorbij de Athlunkarbrug stapte hij dus af, begroef zijn ijzeren goudmijntje in een veld dat langs den weg was gelogen, en reed naar huis waar hij tamelijk vrolijk, en in zijne verbeelding walsende aankwam. Den volgenden dag keerde hij terug naar het veld dat zijn schat inhield, en toen hij daar kwam, had hij glad vergeten wáár hij zijn goud aan de aarde had toevertrouwd; hij zocht en zocht alweder, maar kon de plek niet vinden; en nog zoekt hij zijn verloren goud en verschrikte reeds menig voorbijganger, die in den laten avond zijn lantaren als een dwaallicht zag heen en weder zweven, en zich geregtigd rekende hem voor een rondwarend spook aantezien.

AMERIKA.

Brigham Young heeft zich bekleed met de magt van een onafhankelijk souverein en de Vereenigde Staten formeel den oorlog verklaard. — Zijne redenen voor deze handelwijze, of liever de redenen die daarvoor per telegraaf worden opgegeven zijn met zich zelve in tegenspraak en zullen door het bestuur der Vereenigde Staten niet worden aangenomen. — Hij verklaart den oorlog aan de Vereenigde Staten krachtens zijne bevoegdheid daartoe als Gouverneur van het grondgebied van Utah, en op grond van de territoriale regelingsacte, en verbiedt den bevelhebber van de troepen der Vereenigde Staten zijne domeinen te betreden tenzij zij vooräf de wapens nederleggen. — Indien zij dit doen geeft, hij zijne toestemming tot hun verblijf aldaar tot de aanstaande lente maar dan moeten zij weder weg. — Kolonel Alexander gaf een zeer gepast antwoord op deze onbeschaamde boodschap van het hoofd der Mormons, en zeide hem dat hij geene bevelen ontving anders dan van den President der Vereenigde Staten. — Deze weerspannigheid van den aanvoerder der Mormons stelt hem in den toestand van een rebel tegenover het bestuur en zal de oorzaak zijn dat zijne loopbaan thans een spoedig einde te gemoet gaat. — Zulk eene verregaande verwatenheid mogt te verwachten geweest zijn van de dommen en misleidden onder zijne volgelingen, doch het is onbegrijpelijk hoe iemand die zoo goed weet hoe groot de magt is die hij trotseert, tot zulk eene dwaasheid kan komen. — Door zijne tegenkanting heeft hij de vroeger zoo moeijelijke vraag „Wat zal men met Utah aanvangen," voor slechts één antwoord vatbaar gelaten. Zoolang de Mormons zich onthielden van handelingen tegen het gezag van het Gouvernement der Vereenigde Staten waren zij veilig en schenen zij de kans te hebben van hunne leer te vestigen en scheen de wet geen middel aan te bieden derzelver voortgang te stuiten of tegentegaan dat zich eene onafhankelijke staat vormde waar de veelwijverij gewettigd was en het Christendom ten spot werd gemaakt. Deze laatste handeling echter van Brigham stelt hem en zijne ongelukkige volgelingen in eene positie die het Gouverment zich gemakkelijk benuttigen kan om hen ook in redelijken zin weder tot rede te brengen.

— Het Gouvernement van Buenos Ayros, dat nog niet door Engeland als zoodanig is erkend, heeft den vreemdklinkenden eisch gedaan dat kinderen van Engelschen, onder dat Gouvernement geboren even als de inboorlingen der in dat land te huis behorende natie aan de loting voor de militie zullen deelnemen. — De Engelsche bladen vinden dit vreemd en onaangenaam en gelooven dat die maatregel den Buenos Ayros overheden wel eens duur kon te staan komen tenzij zij zich in tijds bezinnen.

— In den loop van het jaar 1856 bad een geleerd gezelschap te Nieuw Orleans honderd dollars uitgeloofd als prijs voor het beste antwoord op de vraag, welk is „het beste middel ter verdelging van muizen."

Een ongelooflijk aantal antwoorden werden in openbare vergadering geöpend en na wijdloopige discussies werd de prijs toegewezen aan den doctor Francastots van St Louis die het zeer laconische antwoord had ingezonden: „Vermenigvuldiging van het kattengeslacht."

DE GELDCRISIS IN NOORD-AMERIKA.

Wij lezen in een geacht tijdschrift de volgende beschouwingen over dit belangrijke onderwerp.

De geldschaarschte in de Vereenigde Staten, die gedurende den nazomer steeds klimmende was en een dreigend aanzien verkreeg, heeft zich in October opgelost in eene wezenlijke paniek, waaronder de meeste banken zijn bezweken.

Reeds eenigen tijd vroeger was het voorbeeld gegeven door de Banken van Philadelphia en Baltimore. — Andere volgden spoedig, en staakten alle bezigheid; sommige betaalden alleen hare banknoten van klein bedrag, andere, waaronder die van den staat New-York, hielden zich langen tijd staande, doch omstreeks het midden der maand hebben ook de Banken van dezen staat de inwisseling harer banknoten gestaakt. Het geld te New-York was reeds eenigen tijd zoo schaarsch, dat voorschotten op de beste securiteiten met moeite voor 4 pCt. in de maand waren te verkrijgen. Ja, de Engelsche bladen halen een voorbeeld aan, in de Amerikaansche papieren vermeld, dat nl. een zeer vermogend handelaar te New-York, die 300.000 dollars tegen 10 pCt. in de maand verlangde, die som niet konde bekomen.

De meest soliede effecten waren dan ook spoedig voor lagen prijs te verkrijgen. De 6 pCts. New-York States stock, anders staande 120 pCt. gold 91 pCt. Panama rr. betalende gem. 12 pCt. dividend, stond 62 à 63. Later werd deze daling nog sterker en vele effecten daalden 50 à 75 pCt.

Vele oplagen van goederen werden bereids tot spotprijs verkocht; de meeste fabrieken stonden stil, of zonden het grootste gedeelte hunner werklieden weg.

Na het eindigen der crisis zal het een der gevolgen dezer uitbarsting zijn, dat de prijzen der meeste waren die buitensporig hoog waren opgedreven, sterk zullen dalen, en in de allereerste plaats zal men de gelukkige gevolgen ondervinden van den rijken oogst, welke bijzonder gunstig is geweest.

De overvloed van granen en alle landbouw-producten zal aan den eenen kant, door grooten uitvoer, aanleiding geven tot herstel der geldschaarschte, aan den anderen kant zal de lage prijs eenige leniging kunnen bijbrengen bij de armoede die tegen den winter, bij zoovele faillieten en stakingen van fabrieken, in de groote steden te verwachten is. Op 't eind van October rekende men het getal afgedankte werklieden in de stad New-York reeds op 20.000.

Het is niet onbelangrijk sommige feiten dezer groote gebeurtenis in eenige bijzonderheden na te gaan.

Het kwaad is begonnen, — meldt o. a. de Belgische Consul-Generaal te New-York, de heer Mali, in een berigt aan de Belgische regering, — met het wantrouwen waarin het bovenmatig uitgegeven papier der spoorwegmaatschappijen gevallen was; het crediet in deze waarden, ten bedrage, nominaal van 800 à 900 millioen dollars, hield eindelijk geheel op.

Intusschen ging handel, manufacturen enz., steeds voort hunne operatiën uit te breiden, en vroegen meer crediet en gelegenheid tot disconteering. Nieuwe Banken verrezen, de kapitalen der bestaande werden vergroot, en zoo rees onder andere het cijfer der discontos der New-Yorksche Banken van 100 millioen dollars in 't begin des jaars, tot 123 millioen in Augustus.

In dien stand van zaken komt het failliet der Ohio Life and Trust-Company te Cincinnati gevestigd, welke maatschappij door middel harer Succursale te New-York, aanzienlijke Bankoparatiën doet, plotseling uitbarsten. Dit huis sleepte andere in zijn val mede, en er ontstaat een begin van paniek: deposito's in Banken worden terug gevraagd. De Banken dientengevolge verminderen het bedrag harer disconteringen, en zoo raken meerdere handelshuizen in verlegenheid, de hulpmiddelen niet vindende, waarop zij gerekend hadden. — Thans volgt het eene failliet na het andere: Eerst de spoorweg-maatschappijen, daarop groote fabrieken, en tengevolge daarvan, ook détail handel en importeurs, en bij de menigte van handelsrampen, slaat de schrik tot paniek over, en er is een *run* (loop) naar de Banken, waaronder deze bezwijken.

De Banken te New-York die zich lang staande hadden gehouden, staakten op den 13den de eene na de andere, hare betalingen in specie. Eene algemeene bijeenkomst van Bankdirecteuren had plaats, en men besloot onmiddellijk van de wetgeving het nemen van maatregelen te verzoeken, ter regularisatie van den toestand.

Tegelijk werd besloten alles aan te wenden ten einde de betaling in specie zoo spoedig mogelijk te kunnen hervatten, (kunnende de aandeelhouders der Banken geen dividend genieten zoolang deze niet weder plaats vindt.)

Vreemd moge het nu schijnen, doch deze staking van

betaling der Banken had onmiddellijk *eene herleving van het vertrouwen* ten gevolge, en op de fondsenmarkt te New-York werd eenige rijzing in de effecten waargenomen (welke verbetering echter slechts tijdelijk is geweest).

Het is wel vreemd om alzoo te zien hoe, nadat de groote credietinstellingen bezwijken, en zelfs, juist omdat zij bezweken, het vertrouwen herleeft, en dat men vernam dat de zaken weêr hunnen gang gaan.

De reden hiervan te New-York wordt echter duidelijker, wanneer men den wettelijken toestand der banken aldaar in aanmerking neemt.

De reden is in den grond hierin, dat de gelegenheid om een bankbiljet ten allen tijde tegen munt te kunnen verwisselen, niet de eigenlijke, en vooral niet de eenige waarborg is voor den banknoot-houder. Bij elk goed ingerigt bankwezen heeft de houder der briefjes zijne garantie in het kapitaal, de deposito's, de geëscompteerde effecten, de in beleening ontvangen goederen, enz. De specie dient slechts tot de dagelijksche verzilvering. Het komt er dus slechts op aan dat de eigenlijke hoofd-waarborgen goed verzekerd zijn.

Nu is de wetgeving ten aanzien der Banken te New-York geheel op het beginsel gebouwd, om den houder van het bankbiljet die zekerheid te waarborgen. Bij de wet van 1818 en eenige latere verordeningen is bepaald dat geen bank eenig papier aan toonder mag uitgeven, tenzij bij den staat het volle bedrag in staats-effecten (New-York of U. S. Stock) worde gedeponeerd; van dat dépôt wordt door den staat melding gemaakt op elk briefje, en de in pand gegeven waarde kan door de Bank niet teruggenomen worden, tenzij voor een gelijk montant van haar toonderpapier ter vernietiging worde ingeleverd. Zoo is men altijd, zij het dan niet voor dadelijke, dan toch voor eenigzins latere betaling gewaarborgd (en bovendien beveelt de wet, een zeker minimum, 12½ pCt., van het circulerend biljetten-bedrag, hetwelk in specie moet aanwezig zijn), terwijl eindelijk nog een latere wet van 1846, den houder van het biljet tot allereerst geprevilegieerden schuldeischer in geval van liquidatie der Banken heeft verklaard.

Met zoodanige securiteiten gewapend is het den houder van het biljet niet zoo geheel onontbeerlijk, dat de Bank in specie blijve betalen.

Ophouden van tegen specie in te wisselen, is dan ook nog geen bankroet, ofschoon de Bank letterlijk volgens de woorden der wet, aan hare bepalingen niet kan voldoen; de toestand moet echter door de wetgeving geregulariseed worden. Nu laat het zich verklaren waarom dit ophouden van betalingen in metaal werkelijk eene verligting voor den handelstand kan zijn. Als het geld uiterst schaarsch is, moet de bank het zich op zeer bezwarende voorwaarden verschaffen, en is natuurlijk zeer moeijelijk met disconteren van wissels en met het verstrekken van alle andere soorten van voorschotten. Zij kan dus den handel niet zooveel diensten bewijzen als deze verlangt, en de vergunning bij de wet om specie-betaling te staken is dan een middel tot verligting.

De Bank kan niettemin biljetten blijven uitgeven, en de in omloop zijnde biljetten blijven circuleren zonder noemenswaardige daling.

(Maar kan de Bank van zoodanigen toestand, geen misbruik maken door ongelimiteerde uitgifte van banknoten? Neen, daar die uitgifte aan de boven vermelde formaliteiten en pandgeving van waarde is gebonden.)

Op deze wijze laat het zich begrijpen dat de bankbriefjes te New-York nagenoeg op pari bleven loopen, of slechts 1 à 3 pCt. beneden pari (*), een verschijnsel hetwelk zich ook vroeger heeft vertoond, toen in 1796 de Engelsche bank hare specie-verwisseling staakte, terwijl de bankbriefjes toch op den ouden koers bleven omloopen. Ook in 1848, toen de Fransche Bank bij wetsbepaling een geforceerden koers aan hare briefjes zag geven, was er geen depreciatie, en 3 à 4 jaar lang golden de biljetten haar vol bedrag in zilver; hetzelfde heeft thans te New-York plaats, dank zij de soliede waarborgen die de wetgeving aldaar aan den houder aanbiedt. (†)

Niet alleen New-York, maar ook Boston, Philadelphia en andere groote handelsplaatsen, bevinden zich in denzelfden toestand. Menigvuldige faillieten van particuliere handelshuizen vergrootten de ramp. Het getal der faillieten in de geheele Unie, bedroeg niet minder dan 300 in eene week. Bij het geschokt vertrouwen drong men des te meer op betalingen in specie aan, en, schoon de landbouw- en andere producten dalende waren, waren de kooplieden over 't algemeen, wegens gebrek aan contanten, niet in staat daarvan genoegzaam partij te trekken. Ladingen manufacturen uit Engeland waren teruggezonden, en ladingen producten waren te New-York weder onscheept, omdat de daarvoor getrokkene wissels niet konden betaald worden.

De hoeveelheid katoen door Amerikaansche spinners aangekocht, schijnt dan ook buitengemeen klein, en sommige der fabrikanten der N. Oostelijke staten, zonden katoen naar Liverpool voor eigen rekening, — ofschoon de hoeveelheid van den nieuwen oogst alsnog niet met zekerheid kon geraamd worden, zoo zijn de berigten dienaangaande toch gunstig te nomen.

Voor katoen te New-York bedroegen sedert 1o September (*in duizendtallen Balen.*)

	Aanvoeren	*Uitvoeren*	*Voorraad.* Op 29 Oct.
1854	208 B.	95 B.	192 B.
1855	400	173	292
1856	357	73	268
1857	213	63	170

Uit de welvoorziene schatkist der Unie is intusschen eene aanmerkelijke som tot amortisatie van staatschnld besteed, hetgeen mede geschied is met het doel om de in 's lands kassen opeen gehoopte sommen weder in den omloop te brengen en alzoo den handel ook langs dezen weg, eenigermate te gemoet te komen.

Ten gevolge daarvan is de schatkist der Unie, die onlangs nog overvloeide, in zulk eenen staat geraakt, dat er zelfs sprake was van eene geldleening als middel om haar te stijven. Doch de president Buchanan scheen voornemens, alleen door besnoeijing der uitgaven voor het krijgs- en zeewezen en voor openbare werken, en des noods welligt ook door verhooging van het invoerregt op koffij, thee en suiker, in de behoeften der schatkist te voorzien. Behalve deze verhooging en de aanneming van het tiendeelige stelsel bij de berekening der regten, zou men geene veranderingen in de nieuwe tariefwetgeving der Unie willen brengen.

Dergelijke plotselinge verwikkelingen in de geldmarkt als N.-Amerika thans ondervindt, zijn trouwens aldaar evenmin nieuw als in Europa. Ook daar schijnen die *crises* als 't ware met eenige regelmatigheid terug te komon.

1814 was een sterk crisis-jaar; zij die haar doorgestaan hadden, schreven haar aan den pas geëindigden oorlog toe, en rekenden zich voor de rest van hun leven tegen dergelijke uitbarstingen beveiligd. Doch reeds in 1825 werden zij door de mindere hevige crisis van dat jaar overvallen, terwijl 1837 wederom groote en algemeene financieele rampen aanbragt. Terwijl het Amerikaansche crediet daarop later nog den weêrschok ondervond van de Engelsch-Europeesche crisis van 1847, wordt het thans, wederom tien jaar later, door de grootste van alle, die van 1857 overvallen.

Welke verliezen er evenwel geleden mogen zijn, zoo blijft men èn in Engeland èn in Amerika zelf, op een goeden afloop vertrouwen. De nijvere, met rijken bodem, met kunde en onverdoofbaren werklust gezegende Noord-Amerikaansche bevolking heeft te veel elementen van welvaart, om niet zelfs dezen grooten schok spoedig te boven te komen. Men beschouwt de ramp dan ook daar als de donderbui, die bij broeijende zomerhitte de zwaar belaste atmosfeer zuivert. Bij de schokken die het crediet ontvangt, valt menige te hoog opgezette spekulatie ineen, en de handelswereld wordt dan bevrijd van sommige huizen en operatiën, die bij deze gelegenheid in het niet verzinken, waaruit zij nimmer hadden moeten te voorschijn komen.

Ofschoon nu ook vele goed gevestigde huizen mogen lijden, zoo z'jn dit toch meest herstelbare rampen, en ook in de Noord-Amerikaansche havens, b. v. te New-York, (zoo schrijft o. a. de Belgische consul) ontbreekt het niet aan groote huizen die met hooge voorzichtigheid en beleid de zaken hebben aangezien, en hunne maatregelen hebben kunnen nemen. Zoodra de crisis zal voorbij zijn, zal men deze met kracht zien optreden, en de groote soliede handel, in de voorname artikelen zal zich weldra weêr in geheel bevoegde en winstmakende handen bevinden.

(*Redactie.*)

(*) Met het tegenwoordige New-Yorksche Bankpapier, ofschoon onverwisselbaar in metaal, kocht men toch in Oct. wissels op Europa, tegen een koers die veroorloofde om geld te doen overkomen, met een winst van 8 à 10 pCt. op de geheele operatie. Dit alles is natuurlijk geheel tijdelijk.

(†) Bij deze gebeurtenissen doet eene correspondentie in de *Amsterdamsche. Courant* van 7 November opmerken, dat het niet was door de menigte der banknoten dat de verlegenheid werd te weeg gebragt, maar de 20 banken die op dien dag betaling staakten, hadden te zamen ca. 45 millioen dollars schuld aan dépots: deze nu moeten steeds opvorderbaar zijn en het kwaad zoude hierin gelegen zijn dat zij alle in papier op *lange termijnen* waren belegd. Heeft nu zoodanige plaatsing minder gevaar in een land alwaar de omzetting van kapitalen niet zoo spoedig geschiedt. (als b. v. in Schotland dat grootendeels door landbouw leeft, en waar de plaatsing op lange termijnen veelvuldig is), des te meer bezwaar heeft het in Noord-Amerika alwaar de spoed en de grootte der speculatiën ook schielijke opvorderingen medebrengen.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van.*
Februarij	19	Z. M.	De Admiraal van Kinsbergen.	Luit.-ter-zee 1ste kl. G. Lambert.	Van om de West.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders*	*Naar*
Februarij	17	Z. M.	De Admiraal van Kinsbergen.	Luit.-ter-zee 1ste kl. G. Lambert.	Koes stellende om de West.
„	—	Balisch	Doris.	Tan Tiksam.	Balie (Badong).
„	18	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia via Samarang.
„	—	Nederland.	Immagonda Sara Clasina.	N. Rademaker.	Nederland.
„	—	Engelsch	Forerunner.	S. Wohrije.	Balie (Badong).
„	19	Nederl. Ind.	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Salim.	Sech Oemar Drahim.	Grissee.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Engelsch	Limehouse.	Chester.	In reparatie.	Fraser Eaton & Co.
Bremersch	Shakspere.	C. Fechter.	Rotterdam.	„ „ „ „
Fransch	Suez.	Perraud.	Frankrijk.	„ „ „ „
Zweedsch	Hebe.	Falkenberg.	Zweden.	„ „ „ „
„	Emelie.	N. Wulff.	„	„ „ „ „
„	Fanny.	Wulff.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	De Zwaan.	Van Hemert.	Nederland.	„ „ „ „
„	Watergeus.	Kramer.	Amsterdam.	Ruyl Cramer „ „
„	Nagasaki.	J. M. Vorstheuvel la Brand.	„	„ „ „ „
„	Herman de Ruijter.	Feijnt.	„	„ „ „ „
„	Equator.	J. G. Appel.	„	P. Kervel & Co.
„	China.	Luttenberg.	„	„ „ „ „
Hollandsch	Christina Helena.	Tjebbes.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsch	Antoinette.	J. M. de Winter.	„	B. J. Van Eck & Co.
Nederland	Anna Maria Wilhelmina.	Jansen.	Onbepaald.	B. Kopersmit „ „
„	Elisbeth Johaannes.	Oomkens.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Vier Gebroeders.	Bunck.	Nederland.	„ „ „ „
„	Stad Dockum.	N. van der Werff.	Hongkong.	McMillan Marten & Co.
„	Triton.	Adriaans.	Rotterdam.	Anemaet & Co.
„	Alblasserwaard.	Von Lindeur.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	President Ram.	Ulrich.	„	„ „ „ „ „ „
Hamburg	Horizont.	Becker.	Onbepaald.	Wm. Mathieu & Co.
Mekenbg.	Rostock.	Benhek.	„	„ „ „ „

Vertrokken Passagier

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Palembang*, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen, Madura en Gedeh; de schepen Djoedoel Moebarak, Al Oosmani, Fathool Moebarak, Faidul Moebarak, Norman, Shakspeare, Christina Helena, Stad Dockum; Nagasakie, Agamemnon, en Horizon; de stoomschepen Langen Lamongan en Banda; de barken Fatal Ma-än, Saijan Maskoor, Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Djoedool Karim, Antoinette, Bacht Mastora, Fatal Karim, Salma, Hoksing, Naim Balgijer, Fathool Joesoor Zein, Equator, Limehouse, Nawan Eljoesoor, Soedoel Gair, Arief Banjarmaas, Carolina Sophia, Charlotta en El Masschoor, de Zwaan, Joan Melchior Kemper, Guillaume Tell, Joedoel Barie, Madina, Fathool Manan, Alblasserwaard, Suez, Hebe, Fannij, Holland, Banka, Swan, Mandarijn, Watergeus, Elisabeth Johanna, Machmoedie, Borneo, President Ram en Herman de Ruiter; de brik Emelie; de schoeners Saparoea, Kiem Ingsoen, Masschoor, Hiatlie, Tjilatjap, Bientang Timor, So-ootdin en Anna Maria Wilhelmina; de kotters Krabbe en Little Tot.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

13 Febr. De Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Molahaila; de Ned. Ind. bark *Hector*, gezagv. M. Paulino, van Soerabaya, den 9 Februarij.

VERTROKKEN.

8 Febr. De Ned. Ind. schoener *Attaif*, Sech Alie Ba-asin, naar Koetee.

9 Febr. De Ned. Ind. kotter *Sie Berkat*, gezagv. Sech Abdulla bin Oemar bin Salim Bagrab, naar Balie.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Almashoor, Mansoer, Mifrejool Moelook, Maria, Fathool Haer, de kotter Noorsasie en de bark Hector.

Uitvoer te Soerabaya van den 18den tot en met den 20sten Februarij 1858.

Naar Balie per de Engelsche schoener *Fore Runner*, gezagv. Woby.
6 kisten amfioen, Laauw Kiemthee.

Naar Nederland per het Ned. schip *Immagonda Sara Clasina*, gezagv. N. Rakemaker.
10,001 picols suiker, N. H. M.

Naar Nederland per het Ned. schip *China*, gezagv. G. G. Luttenburg
900 picols koffij, 452⁸⁸/₁₀₀ picols tabak, 144⁸³/₁₀₀ picols rotting, 4737⁰⁵/₁₀₀ picols suiker, P. Kervel & Co.

Naar Batavia en Samarang per het Nederl. Ind. stoomschip *Palembang*, gezagv. Roseboom.
1 kist pendules, 1 kist schilderijen, 1 kist mineralen, 1 pakje papier, B. J. van Eck & Co; 2 kisten kaius, 2 vaten afgit. bier Fraser Eaton & Co; 1 vat regaal, Kruer von Oven & Co; 1 kist regen jassen, 1 kist koetziers hoeden, 1 kist verl. doek, W. Mathieu & Co; 4 collies regalen, Brunting; 1 kist jav. sigaren, 11 kisten inh. manufacturen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Grissee per de Ned. Ind. brik *Salim*, gezagv. Sech Oemar Drahim.
Ballast.

Naar Sumanap per de Ned. Ind bark *Fathool Moebarak*, gezagv. Said Seeh bin Hoesin Asigaf.
Ballast.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Watergeus*, gezagv. W. H. Kramer.
80 picols rotting, 2001¹⁵/₁₀₀ picols suiker, 2000 picols koffij, 490⁶³⁶/₁₀₀ picols noten, 180¹¹⁶/₁₀₀₀ picols foelie, N. H. M.

Naar Batavia per de Ned. Ind. stoomboot *Banda*, gezagv. Bosch.
Ballast.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 17 à *f* 17½.
KOFFIJ per picol. *f* 28 à *f* 30.—
RIJST (CARGA) per koijang *f* 140 à *f* 160.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 180 à *f* 190.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 250 à *f* 350.—
ARAK per legger *f* 80.—
OLIE (KLAPPER).
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS à pari.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.